

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaromíra Klepše, soudkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudce JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila ve věci

žalobkyně: Z. Š., narozena X
bytem X

proti
žalovanému: Česká advokátní komora, IČ: 66000777
sídlem Národní 118/16, 110 00 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne: 12. 3. 2025 č.j. 10.04-000020/25-0002, č.j. 10.04-000021/25-0002, č.j. 10.04-000022/25-0002, č.j. 10.04-000024/25-0002, ze dne 13. 3. 2025 č.j. 10.04-000023/25-0002, č.j. 10.04-000025/25-0002, ze dne 19. 3. 2025 č.j. 10.04-000027/25-0002

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se** právo na náhradu nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění:

- I. Vymezení věci

1. Žalobkyně u zdejšího soudu domáhá, aby soud vyslovil nicotnost výše uvedených rozhodnutí žalované, kterými žalovaná neurčila advokáta za úplatu dle ustanovení § 18c zákona o advokacii. Žalobkyně žádala o určení advokáta, který by ji zastupoval v řízeních před soudy (konkrétně před Nejvyšším správním soudem a Ústavním soudem) v řízeních o ústavních, potažmo kasačních stížnostech. Žalovaná ovšem žádostem žalobkyně nevyhověla právě uvedenými rozhodnutími.

II. Žaloba a vyjádření žalované

2. Žalobkyně rvdí, že žalovaná ke všem vydaným rozhodnutím nezaujala správné stanovisko, protože neurčila advokáta za úplatu a současně uvedla ustanovení § 18c zákona o advokacii, který se dle jejího názoru týká pouze bezplatné právní služby. Proto jsou výroky všech rozhodnutí žalované vnitřně rozporné, a tudíž také nicotné. Žalobkyně taktéž tvrdí, že nelze souhlasit s názorem, který vyslovil zdejší soud ve svém rozsudku č.j. 18 A 17/2024-42 o tom, že podmínky ustanovení § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii se po účinnosti novely zákona o advokacii vztáhnou také na určení advokáta za úplatu, protože by daná argumentace odporovala čl. 4 odst. 1 Listiny v tom, že povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a při zachování základních práv a svobod.
3. Žalobkyně namítla, že jí nemůže být na újmu skutečnost, že žalovaná nemá zájem na tom určit jí advokáta k poskytnutí právní služby a že neexistuje zákonný podklad pro určení advokáta za úplatu. Neexistenci zákonného podkladu má potvrzovat nový formulář, který se nazývá „Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu“, který dle názoru žalobkyně nemá oporu v zákoně o advokacii, protože se v ustanovení § 18c zákona o advokacii nikde nevyskytuje slovní spojení „za úplatu“ nebo možnost určení advokáta za úplatu ze strany žalované zrušit. Ve své žalobě také žádá soud, aby předložil „věc“ (myšlena je pravděpodobně zákonná úprava v zákoně o advokacii) Ústavnímu soudu ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy. Žalobkyně taktéž namítla, že pokud žalovaný argumentoval nevčasností žádostí, nebral v potaz rozsudek NSS č.j. 9 As 122/2022-36, ve kterém stanovuje, že žalovaná nemůže svévolně zamítnout žádost žadatele, pokud do uplynutí určité lhůty zbývá už jen několik dnů.
4. Podle názoru žalobkyně žalovaná zatížila všechna napadená rozhodnutí vadami, a proto žalobkyně soud žádá, aby vyslovil nicotnost všech rozhodnutí žalované a vrátil jí věci k dalšímu řízení.
5. Žalovaná se žalobou proti všem sedmi rozhodnutím nesouhlasí. Soudu poukazuje na skutečnost, že se na ni žalobkyně se žádostmi o určení advokáta obrací dlouhodobě a setrvale v několika desítkách různých věcí. Pro všechny žádosti žalobkyně je podle názoru žalované společné, že v nich uvádí svá subjektivní stanoviska, která se týkají podmínek stanovených v zákoně o advokacii, které blíže specifikují možnosti, kdy může žadatel podat návrh na určení advokáta ve smyslu § 18 a 18c zákona o advokacii. Zároveň také žalovaná poukazuje na to, že předměty právních služeb, pro které ve svých návrzích žádá žalobkyně právní služby, již odpadly a soudní řízení v těchto věcech již povětšinou skončily. Podle tvrzení žalované také žalobkyně zároveň nežádala o právní službu advokáty samostatně a rovnou se obracela na žalovanou s návrhem na určení advokáta. Žalovaná rovněž namítá, že ke dni, kdy žalobkyně doručila soudu žalobu, již ÚS i NSS rozhodl ve všech řízeních, kterých se určení advokáta týká.
6. Žalovaná taktéž poukazuje na skutečnost, že žalobkyně pouze spoléhá na to, že bude vůči ní

úspěšná s žádostmi o určení advokáta, a vůbec nevolí tu nejpřirozenější metodu, kterou je možnost si advokáta zvolit. Určení advokáta má být podle názoru žalované spíše výjimečnou metodou, nikoliv pravidelný, ba dokonce nárokový postup. Ve svém vyjádření také žalovaná poukazuje na to, že některé své žádosti o určení advokáta žalobkyně doručila až v samém závěru lhůty, ve které měla podat návrh (ústavní či kasační stížnost), případně žalované nenabídla rozhodující informaci o tom, zda svou žádost o určení advokáta žalobkyně podala včas.

7. Žalovaná proto považuje žalobu za nedůvodnou a navrhuje soudu ji zamítnout.

III. Napadená rozhodnutí

8. V rozhodnutí žalované č.j. 10.04-000020/25-0002 ze dne 12. března 2025 („rozhodnutí I“) žalovaná neurčila žalobkyni advokáta k poskytnutí právní služby s odkazem na to, že žalobkyně neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří odmítli poskytnout požadovanou právní službu. Podle žalované se má žalobkyně nejdříve pokusit zajistit si právní službu na smluvním základě. Dále žalovaná poukázala na to, že žalobkyně podala žádost o určení advokáta 5 dní před uplynutím propadlé lhůty k podání ústavní stížnosti, kterou nelze prodloužit ani prominout. Dle názoru žalovaného není možné během takto krátkého časového úseku poskytnout požadovanou právní službu v dostatečné kvalitě. Žalobkyně neoznámila žalované, že by si sama podala ústavní stížnost a tím zachovala lhůtu. Podle žalované bude tudíž žádost včasná, pokud bude včasná i ústavní stížnost. Podle žalované tudíž není žádost o určení advokáta včasná ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii.
9. V rozhodnutí žalované č.j. 10.04-000021/25-0002 ze dne 12. března 2025 („rozhodnutí II“) žalovaná neurčila žalobkyni advokáta k poskytnutí právní služby s odkazem na to, že žalobkyně neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří odmítli poskytnout požadovanou právní službu. Podle žalované se má žalobkyně nejdříve pokusit zajistit si právní službu na smluvním základě. Žalovaná konstatuje, že žalobkyně je jednou z nejčastějších žadatelek, avšak setrvale odmítá respektovat podmínky určení, což podle žalované hraničí se zneužíváním práva.
10. V rozhodnutí žalované č.j. 10.04-000022/25-0002 ze dne 12. března 2025 („rozhodnutí III“) žalovaná neurčila žalobkyni advokáta k poskytnutí právní služby s odkazem na to, že žalobkyně neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří odmítli poskytnout požadovanou právní službu. Podle žalované se má žalobkyně nejdříve pokusit zajistit si právní službu na smluvním základě.
11. V rozhodnutí žalované č.j. 10.04-000024/25-0002 ze dne 12. března 2025 („rozhodnutí IV“) žalovaná neurčila žalobkyni advokáta k poskytnutí právní služby s odkazem na to, že žalobkyně neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří odmítli poskytnout požadovanou právní službu. Podle žalované se má žalobkyně nejdříve pokusit zajistit si právní službu na smluvním základě. Dále žalovaná zmiňuje, že žalobkyně podala žádost o určení advokáta den před uplynutím lhůty pro podání ústavní stížnosti, pro kterou žádala určit advokáta. Podle žalované tudíž žalobkyně nedostala ani podmínce včasnosti, která znamená nejen možnost žalované rozhodnout o žádosti, ale také možnost potenciálně určenému advokátu učinit poptávaný úkon. Určení advokáta nemá být dle žalovaného

pouhý formální úkon. Žalobkyně žalované neoznámila, že by sama podala ústavní stížnost, čímž by zachovala lhůtu. Žádost proto podle žalované nebyla ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii včasná.

12. V rozhodnutí žalované č.j. 10.04-000023/25-0002 ze dne 12. března 2025 („rozhodnutí V“) žalovaná neurčila žalobkyni advokáta k poskytnutí právní služby s odkazem na to, že žalobkyně neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří odmítli poskytnout požadovanou právní službu. Podle žalované se má žalobkyně nejdříve pokusit zajistit si právní službu na smluvním základě. Dále žalovaná konstatovala, že jí žalobkyně nesdělila ani jinak neuvedla, zda kasační stížnost, kterou žalobkyně sama podala, byla podána včas. Pouhé označení usnesení NSS podle žalované nic nevypovídá o včasnosti kasační stížnosti ani žádosti. Žadatelka proto podle žalované neprokázala včasnost žádosti ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii.
13. V rozhodnutí žalované č.j. 10.04-000025/25-0002 ze dne 12. března 2025 („rozhodnutí VI“) žalovaná neurčila žalobkyni advokáta k poskytnutí právní služby s odkazem na to, že žalobkyně neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří odmítli poskytnout požadovanou právní službu. Podle žalované se má žalobkyně nejdříve pokusit zajistit si právní službu na smluvním základě. Dále žalovaná poukázala na to, že žalobkyně podala žádost o určení advokáta 1 den před uplynutím propadné lhůty k podání ústavní stížnosti, kterou nelze prodloužit ani prominout. Dle názoru žalovaného není možné během takto krátkého časového úseku poskytnout požadovanou právní službu v dostatečné kvalitě. Žalobkyně neoznámila žalované, že by si sama podala ústavní stížnost a tím zachovala lhůtu. Podle žalované bude tudíž žádost včasná, pokud bude včasná i ústavní stížnost. Podle žalované tudíž není žádost o určení advokáta včasná ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii.
14. V rozhodnutí žalované č.j. 10.04-000027/25-0002 ze dne 19. března 2025 („rozhodnutí VII“) žalovaná neurčila žalobkyni advokáta k poskytnutí právní služby s odkazem na to, že žalobkyně neuvedla jména dvou oslovených advokátů, kteří odmítli poskytnout požadovanou právní službu. Podle žalované se má žalobkyně nejdříve pokusit zajistit si právní službu na smluvním základě. Dále žalovaná konstatovala, že jí žalobkyně nesdělila ani jinak neuvedla, zda kasační stížnost, kterou žalobkyně sama podala, byla podána včas. Pouhé označení usnesení NSS podle žalované nic nevypovídá o včasnosti kasační stížnosti ani žádosti. Žadatelka proto podle žalované neprokázala včasnost žádosti ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii.

IV. Jednání ve věci

15. Jednání ve věci se před městským soudem konalo 9. 12. 2025. Žalovaná se z jednání omluvila, žalobkyně se nedostavila a ani se z jednání nemluvila. Jednání se tak konalo v jejich nepřítomnosti. Soud proto rozsudek vyhlásil vyvěšením na úřední desku podle § 49 odst. 12 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen („s. ř. s.“).
16. Soud neprovedl důkazy navrhované žalobkyní rozhodnutími žalované ze dne: 12. 3. 2025 č.j. 10.04-000020/25-0002, č.j. 10.04-000021/25-0002, č.j. 10.04-000022/25-0002, č.j. 10.04-000024/25-0002, ze dne 13. 3. 2025 č.j. 10.04-000023/25-0002, č.j. 10.04-000025/25-0002, ze dne 19. 3. 2025 č.j. 10.04-000027/25-0002. Jedná se totiž o součásti předloženého správního spisu, kterým se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008 – 117, [č. 2383/2011 Sb. NSS]).

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

17. Soud konstatuje, že žalobkyně žalobu podala včas a že žalobkyně je osoba oprávněná žalobu podat ve smyslu ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. Soud proto mohl přejít k přezkoumání těchto rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 75 s. ř. s.
18. Podle ustanovení § 18 odst. 2 písm. b) zákona o advokacii má ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak, právo, aby mu žalovaná na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí právní služby.
19. Podle ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii je žadatel povinen v žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů, nejde-li o advokáta určeného k poskytnutí právní služby bezplatně a spočívá-li právní služba v zastoupení v řízení před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem.
20. Podle ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii hradí odměnu advokáta klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak, za předpokladu, že byl advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu.
21. Podle ustanovení § 77 odst. 1 věty druhé správního řádu je nicotné rozhodnutí, k jehož vydání nebyl správní orgán vůbec věcně příslušný; to neplatí, pokud je vydal správní orgán nadřízený věcně příslušnému správnímu orgánu, a rozhodnutí, které trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, anebo jinými vadami, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu.
22. Smyslem určení advokáta pro právní službu podle ustanovení § 18c zákona o advokacii je snaha naplnit ústavní požadavek stanovený v ustanovení čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. V něm se stanoví, že každý má právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Možností, jak se vyrovnat s faktickou nerovností stran sporu před soudem, je pak i určení advokáta pro právní službu podle ustanovení § 18c zákona o advokacii. Zákon o advokacii tudíž umožňuje za určitých podmínek žadatelům, kteří ještě advokátem nejsou zastoupeni, jim advokáta k poskytnutí právní služby určit.
23. Do vydání nálezu sp. zn. Pl. ÚS 44/21 ze dne 24. ledna 2023 platilo, že žalovaná určuje advokáty pouze „těm, jejichž odůvodněné příjmové a majetkové poměry to vyžadují“. Tuto úpravu ovšem ÚS shledal jako protiústavní a zrušil. *Omezil-li zákonodárce právo žadatele obrátit se na Českou advokátní komoru se žádostí o určení advokáta k poskytnutí právní služby pouze na případy odůvodněné příjmovými či majetkovými poměry, porušil právo na přístup k soudu zaručené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo na právní pomoc zaručené v čl. 37 odst. 2 Listiny* (analytická věta nálezu sp. zn. Pl. ÚS 44/21 ze dne 24. ledna 2023).
24. Zákon o advokacii proto po novele, která je účinná od 1. ledna 2024, umožňuje určit advokáta i osobě, jejíž majetkové poměry určení advokáta nevyžadují, avšak za danou mimosmluvní nebo smluvní úplatu. K této úvaze se dá dojít systematickým výkladem ustanovení zákona o advokacii.
25. Žalobkyně se tak mylí, pokud tvrdí, že ustanovení § 18c zákona o advokacii se vztahuje pouze na bezúplatné určení advokáta. Žalobkyně vůbec nebere v potaz ustanovení § 23 odst.

5 zákona o advokacii, na který právě poukazuje žalovaný. Z něj lze vyčíst, že ustanovení § 18c zákona o advokacii je možné použít také na situace, kdy žalovaný určil advokáta za úplatu. Je chybný názor žalobkyně, že úprava určení advokáta za úplatu vůbec neexistuje a že žalovaná neměla zákonný podklad k tomu vydat napadená rozhodnutí.

26. Napadená rozhodnutí žalovaného tak nejsou ve smyslu ustanovení § 77 odst. 1 věty první správního řádu nicotná, protože správní orgán (rozumějme žalovaný) k jejich vydání byl věcně příslušný na základě ustanovení § 18c odst. 1 a 45 odst. 2 písm. a) zákona o advokacii.
27. Jak uvádí NSS ve svých rozsudcích č.j. 8 As 138/2021-30 ze dne 28. července 2021 nebo č.j. 7 As 217/2023-28 ze dne 29. února 2024, *[ž]adatel o určení advokáta pro poskytnutí právní služby musí splnit několik kumulativních podmínek podle zákona o advokacii. (nesplnění podmínek pro ustanovení soudem, nemožnost si zajistit zastoupení jinak, doložení odmítnutí poskytnutí právních služeb alespoň dvěma advokáty, včasnost, nezastupování jiným advokátem nebo v zákoně uvedenou osobou, absence zneužití nebo zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva, doložení příjmových a majetkových poměrů u žádosti o bezplatnou službu). nesplnění každé z těchto podmínek pro určení advokáta postačí samo o sobě k tomu, aby žalovaná advokáta konkrétnímu žadateli rozhodnutím neurčila.*
28. NSS dále v bodě 19 svého rozsudku č.j. 8 As 22/2024-57 ze dne 27. června 2024 konstatoval že, *nálezem Pl. ÚS 44/21 došlo k narovnání podmínek pro žadatele o určení advokáta, tedy těch, kteří o to žádají z důvodu nedostatečného příjmového a majetkového zázemí, s žadateli z jiných, ale neméně významných důvodů (právě pro objektivní nemožnost zajistit si právní služby jinak). Pro žadatele z obou „skupin“ přitom platí stejná sada kumulativních podmínek. Zákon o advokacii jinými slovy nestanoví, že by se na žádost o určení advokáta za úplatu některá z podmínek (vyjma doložení příjmových a majetkových poměrů) neuplatnila.*

a) Podmínka oslovení alespoň dvou advokátů

29. Společný důvod, pro který žalovaná nevyhověla všem sedmi žádostem žalobkyně, je skutečnost, že žalobkyně nesplnila podmínku, kterou vyžaduje ustanovení § 18 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 18c odst. 3 zákona o advokacii.
30. Zákon o advokacii pro určení advokáta k poskytnutí právní služby vyžaduje kumulativní splnění v něm obsažených podmínek. K zamítnutí žádosti postačí, pokud žadatel o určení advokáta nesplní i jen jednu z nich (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2023, č. j. 3 As 9/2022 – 29, ze dne 29. 2. 2024, č. j. 7 As 217/2023 – 28, a ze dne 10. 4. 2024, č. j. 7 As 195/2023 – 44).
31. V první řadě zásadní podmínky vyplývají z ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Podle tohoto ustanovení tedy ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí
 - a) právní porady podle § 18a nebo
 - b) právní služby podle § 18c.
32. Na žádost je nutno aplikovat další podmínky vyplývající z ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii, podle něhož platí, že *„nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.“*

33. Z tohoto citovaného ustanovení zákona o advokacii vyplývá, že žadatel je povinen doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů tehdy, kdy se domáhá určení advokáta jinak, než na náklady státu v případech uvedených v § 23 odst. 3 zákona o advokacii. O které případy konkrétně jde, vyplývá poté z ustanovení § 23 odst. 3 zákona o advokacii.
34. Soud uvedené tedy shrnuje tak, že žadatelé od 1. 1. 2024 podle ustanovení § 18c odst. 1 zákona o advokacii nejsou k určení advokáta pro poskytnutí právní služby nijak omezeni na nepříznivé majetkové poměry (a jejich prokázání). Ustanovení § 18c ve spojení s § 18 odst. 2 je tedy implicitním základem jak pro úplatnou, tak pro bezúplatně poskytovanou právní pomoc. Mohou totiž žádat o bezplatné určení advokáta, kdy náklady na odměnu advokáta žadatel nehradí a v případech stanovených v § 23 odst. 3 zákona o advokacii ji hradí stát. Kromě toho ve všech případech mohou žádat o určení advokáta za úplatu, kterou však žadatelé hradí z vlastních prostředků (viz citované ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii). Ustanovení § 18c i § 23 odst. 5 zákona o advokacii tedy v kontextu nálezu Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2023, sp. zn. Pl. ÚS 44/21 nepochybně obstojí, neboť nijak neomezují přístup k soudu ani přístup k právní pomoci.
35. Systematickým výkladem ustanovení § 18 odst. 2, ustanovení § 18c odst. 1 a ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii v platném znění, tedy vyplývá, že zákon o advokacii v ustanovení § 18c souhrnně upravuje obě možnosti určení advokáta – úplatnou i bezúplatnou. K úplatnému určení advokáta pak § 23 odst. 5 zákona o advokacii stanovuje, jakým způsobem se bude úplata určenému advokátu hradit v případě bezplatného či úplatného určení. Soud proto není toho názoru, že by současná úprava v zákoně o advokacii odporovala nálezu ÚS sp. zn. Pl. ÚS 44/21.
36. Ze správních spisů poté vyplývá, že ve všech případech žalobkyně žalované nikterak nedoložila, že se ve smyslu ustanovení § 18c odst. 3 zákona o advokacii se ještě před žádostí, kterou adresovala žalované, pokusila oslovit samostatně alespoň dva advokáty za účelem zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů. Soud se tedy ztotožnil se žalovanou, že žalobkyně neprokázala naplnění této podmínky.
37. Žalobkyně poté v žalobě namítá, že tento požadavek nemá oporu v zákoně o advokacii a svou argumentaci postavila na tom, že se tato podmínka při určení advokáta za úplatu nepoužije.
38. V rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024 zdejší předně soud vyložil, že *zákonodárce implicitně vztáhl podmínku i pro možnost určit advokáta k poskytnutí úplatné právní služby*. Tento výklad není vadný z ústavního ani zákonného hlediska, protože z vyložených důvodů má oporu v zákoně o advokacii (soud žalobkyni žádnou podmínku *praeter legem* neklade). Soud proto neshledal důvod postupovat podle ustanovení čl. 95 odst. 2 Ústavy, protože zákonná úprava podle jeho názoru není protiústavní (ke stejnému názoru došel zdejší soud ve věci vedené pod sp. zn. 11 A 47/2025).
39. Žalobkyně namítá, že si žalovaná nastavila podmínky pro určení advokáta za úplatu bez výslovné zákonné úpravy. Zároveň poukazuje na to, že žalovaná již od samotného počátku s možností určovat advokáta za úplatu nesouhlasila (bod 19 a 20 nálezu sp. zn. Pl. ÚS 44/21). Zároveň také tvrdí, že formulář „Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu“, který je přílohou č. 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb., nemá žádnou oporu v zákoně o advokacii, protože obsahuje údaje, které obsahuje ustanovení § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii, ve kterých se však nikde nevyskytuje kolokace „za úplatu“

ani možnost žalované určení advokáta za úplatu zrušit.

40. Nicotnost představuje specifickou kategorii vad správních rozhodnutí. *[N]icotný je správní akt, který trpí natolik intenzivními vadami, že jej vůbec za rozhodnutí ani považovat nelze. Takovými vadami jsou např. absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepříslušnost rozhodujícího správního orgánu, zásadní nedostatky projevu vůle vykonavatele veřejné správy (absolutní nedostatek formy, neurčitost, nesmyslnost), požadavek plnění, které je trestné nebo absolutně nemožné, uložení povinnosti nebo založení práva něčemu, co v právním smyslu vůbec neexistuje, či nedostatek právního podkladu k vydání rozhodnutí.* (bod 30 Usnesení NSS č.j. 100/2010-65, který navazuje na rozsudek rozšířeného senátu NSS č.j. 6 A 76/2001-96).
41. Soud se obecně neztotožňuje s tvrzením žalobkyně, že absentuje zákonný podklad pro nastavení podmínek pro určení advokáta za úplatu. Soud se již touto otázkou zabýval výše (bod 27 a násl. rozsudku). Ke stejnému názoru došel i NSS, který ve své judikatuře píše, že *v daném případě existuje zákonný podklad pro vydání napadeného rozhodnutí. Je jím shora citovaná právní úprava obsažená v zákoně o advokacii, podle které žalovaná rozhodla o žádosti o určení advokáta.* (bod 46 rozsudku NSS č. j. 3 As 18/2025-52, bod 47 rozsudku NSS č. j. 3 As 1/2025-58).
42. Ze stejného důvodu nelze přisvědčit žalobkyni ani v tom, že by příloha č. 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb. neměla žádnou oporu v zákoně o advokacii. Zákonným podkladem pro tuto přílohu je ustanovení § 18c odst. 4 zákona o advokacii.
43. Podle ustanovení § 18c odst. 4 zákona o advokacii *„[k] žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně musí žadatel přiložit doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Podrobnosti náležitostí žádosti a způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele v případě žádosti o poskytnutí právní služby bezplatně, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komoře sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou“* (podtržení doplněno soudem).
44. Z ustanovení § 1 odst. 4 vyhlášky se přitom podává, že *„[ž]ádost o poskytnutí právní služby za úplatu pro fyzickou osobu z jiných důvodů, než jsou příjmové a majetkové poměry této fyzické osoby, a žádost o poskytnutí právní služby za úplatu pro právnickou osobu z jiných důvodů, než jsou příjmové a majetkové poměry této právnické osoby, podle § 18c odst. 4 věty druhé a § 23 odst. 5 zákona o advokacii se podávají na formulářích, jejichž vzory jsou uvedeny v přílohách č. 5 a 6 k této vyhlášce.“*
45. Soud s ohledem na výše citované ustanovení § 18c odst. 4 zákona o advokacii nemůže souhlasit s žalobkyní, že toto ustanovení neposkytuje zákonný základ pro stanovení obsahu žádosti o placené právní služby. Zmocnění v druhé větě § 18c odst. 4 zákona o advokacii k vydání vyhlášky ke stanovení podrobností náležitostí žádosti a způsobu prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele v případě žádosti o poskytnutí právní služby bezplatně se skutečně týká toliko žádostí o bezplatné poskytování právních služeb. Tato část ustanovení § 18c odst. 4 zákona o advokacii současně obsahuje rovněž zmocnění ke stanovení vyhláškou rozsahu těch údajů, které je žadatel povinen žalované obecně sdělit bez bližší specifikace typu žádosti; tedy nerozlišuje mezi žádostí o placenou či bezplatnou právní službu. V tomto ohledu má tedy příloha č. 5 vyhlášky oporu v ustanovení § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 2 a 3 zákona o advokacii, neboť ustanovení § 18c odst. 4 věta druhá umožňuje Ministerstvu spravedlnosti vyhláškou stanovit rozsah údajů vyžadovaných i v žádostech o placenou právní službu.

46. Pokud se v daném ustanovení nikde výslovně nevyskytuje kolokace „za úplatu“ nebo výslovně neuvádí možnost zrušit určení i pro úplatnou variantu, neznamená to, že se na žádost o určení advokáta za úplatu dané ustanovení nepoužije. K tomuto lze dojít systematickým výkladem zákona o advokacii (viz výše v rozsudku).
47. Skutečnost, že žalovaná s možností určit advokáta za úplatu *a priori* nesouhlasila, neznamená, že by byla nicotná určení advokáta za úplatu podle ustanovení § 18c odst. 3 a ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii. Žalovaná se podřídila vůli zákonodárce a již možnost určit advokáta za úplatu podle stanovených podmínek umožňuje, i když s ní nemusí souhlasit *de lege ferenda*.
48. Soud tedy z vyložených nepřisvědčil žalobkyni, že by žalovaná rozhodnutí byla nicotná z důvodu, že trpí vadami, které tyto rozhodnutí činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, anebo jinými vadami, pro které tyto rozhodnutí nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu (rozumějme žalovaného).

b) Včasnost žádosti

49. Soud dále posoudil námitky, že u rozhodnutí I, IV, V, VI a VII žalovaná argumentovala tím, že žalobkyně nepodala svou žádost o určení advokáta včas nebo tuto skutečnost žalované neosvědčila.
50. Je pravda, že zákon o advokacii neuvádí konkrétní lhůtu k podání žádosti o určení advokáta. Ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii hovoří pouze o včasnosti podání. Judikatura je obecně vcelku benevolentní v tom, jak posuzuje včasnost žádosti. NSS se zabýval situací, kdy žádost žalobkyně o určení advokáta byla doručena 7 dní před uplynutím lhůty pro podání ústavní stížnosti, přičemž uzavřel, že žalovaná nemůže svévolně určovat, kdy je žádost včasná, a kdy nikoli, když pro takové posouzení nemá zákonnou oporu (viz body 13 a 14 rozsudku NSS sp. zn. 9 As 122/2022).
51. V rozsudku NSS sp. zn. 9 As 122/2022 se píše, že [NSS] „*nesouhlasí s výkladem pojmu „včasná žádost“, jak jej provedl městský soud. Dle městského soudu je včasnost žádosti o určení advokáta třeba posuzovat s přihlédnutím k tomu, že případně určený advokát musí mít dostatečný čas pro převzetí věci, seznámení se s ní, vyhodnocení stavu věci a případné vypracování podání.*“
52. Neobstojí tudíž argumentace žalovaného, kterou nabídl ve svých rozhodnutích, že včasnost záleží na možnosti potenciálně určeného advokáta učinit poptávaný úkon. Jak konstatoval NSS, „*nelze posouzení včasnosti ponechat na arbitrárním kritériu žalované spočívajícím v posouzení, zdali je konkrétní počet dnů do uplynutí lhůty pro úkon, kvůli kterému žadatel o určení advokáta žádá, dostatečný pro přípravu advokáta a seznámení se s daným případem. Pokud by tento postup NSS posvětil, zůstalo by zcela na libovůli žalované, kolik dnů před uplynutím konkrétní lhůty pro učinění úkonu, pro nějž je právní pomoc žádána, bude ještě považovat za dostatečné pro vyhovění žádosti.* (bod 13 rozsudku NSS sp. zn. 9 As 122/2022).
53. Žalovaná již žalobkyni byla schopna určit dokonce v poslední den lhůty pro podání (v dané věci se jednalo o lhůtu pro podání kasační stížnosti). Žalovaná tedy dokáže žadateli určit advokáta, i když o určení požádal až poslední den lhůty podstatné pro konkrétní případ. (bod 15 rozsudku NSS sp. zn. 9 As 122/2022).
54. Co se týče rozhodnutí I, žalobkyně podala žádost o určení advokáta 5 dní před koncem lhůty, co se týče rozhodnutí IV a VI, žalobkyně podala žádost o určení advokáta 1 den před koncem lhůty. Je pravda, že žalobkyně podala žádosti o určení advokáta až na samém konci zákonných lhůt. Nelze ovšem přisvědčit žalované, že by pouze na základě této skutečnosti

mohla žádostem nevyhovět. Jak judikoval NSS, žalovaná je schopná advokáta určit i tehdy, pokud zbývá do konce lhůty jen jeden den.

55. Jak ÚS, tak NSS obecně umožňují podat stěžovatelům tzv. „blanketní“ stížnost, která umožní stěžovateli dodržet lhůtu k podání (tuto možnost přímo předvídá ustanovení § 106 odst. 3 s. ř. s. a ustanovení § 43 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 63 zákona o Ústavním soudu). NSS nebo ÚS následně stěžovatele vyzve, aby napravit nedostatek své stížnosti tím, že mu doloží své zastoupení advokátem. Žalovaná proto nemůže uspět se svým argumentem, že potenciálně určený advokát nebude mít možnost se s věcí seznámit, protože lhůta, kterou určuje NSS nebo ÚS, bývá dostatečná k tomu, aby se advokát mohl s věcí seznámit a promyslet si procesní strategii. Navíc je také možné požádat, aby NSS nebo ÚS tuto lhůtu v odůvodněných případech prodloužil.
56. Důvod pro neurčení advokáta z důvodu, že žalobkyně nepodala žádost včas, tak u rozhodnutí I, IV a VI neobstojí. Každý z důvodů pro neurčení advokáta podle § 18 odst. 2 a § 18c odst. 1, 2, 3 a 5 zákona o advokacii postačí sám o sobě k tomu, aby žalovaná advokáta konkrétnímu žadateli rozhodnutím neurčila. Pokud tedy žalobkyně neprokázala odmítnutí jejího zastoupení ve věci dvěma advokáty, i nezákonné posouzení včasnosti podané žádosti na výrok těchto napadených rozhodnutí nemá žádný vliv.
57. Co se týče rozhodnutí V a VII, žalobkyně nenabídla žalované rozhodnou informaci, aby včasnost mohla posoudit. Soud zde dává za pravdu žalované, že je povinností žalobkyně, aby žalované osvědčila, zda je její žádost o určení advokáta včasná ve smyslu ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Institut určení advokáta se má totiž uplatňovat tehdy, pokud zde existuje možnost právní služby, kterou může advokát pro žalobkyni vykonat. Je ovšem na žalobkyni, aby žalované osvědčila, že zde taková možnost právní služby skutečně je. Bylo by absurdní, kdyby žalovaná určila advokáta, který by následně zjistil, že zde vlastně není žádná možnost právní služby. Žalovaná nemá povinnost sama aktivně vyhledávat rozhodné informace, jelikož je v zájmu žalobkyně, aby je žalovaná sama obdržela.

VI. Závěr a náklady řízení

58. Žalobkyně požádala žalovanou o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu podle ustanovení § 18c zákona o advokacii. Jelikož se nejednalo o případ hrazení odměny advokáta státem ve smyslu ustanovení § 23 odst. 3 zákona o advokacii, žalobkyně byla povinna podle ustanovení § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii doložit, že se bezúspěšně pokoušela oslovit alespoň dva advokáty. To žalobkyně nesplnila. Žalobkyně proto nevyhověla podmínkám pro určení advokáta k právní službě za úplatu. Nesprávné posouzení včasnosti žádosti žalobkyně u rozhodnutí I, IV a VI nemá vliv na výrok těchto napadených rozhodnutí. Soud se potom neztotožnil ani s ostatními dílčími námitkami žalobkyně.
59. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
60. O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s.
61. Žalovaná měla ve věci plný úspěch. Soud proto rozhodl ve výroku II rozsudku tak, že se žalobkyni nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože žalobkyně nebyla ve věci ani částečně úspěšná.
62. Žalované ovšem nevznikly ani žádné náklady nad rámec její běžné úřední činnosti. Soud proto nerozhodl o žádných nákladech řízení, které by žalobkyně měla hradit žalované, a proto rozhodl ve výroku III rozsudku tak, že se žalované právo na náhradu nákladů řízení

nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz

Praha, 9. prosince 2025

JUDr. Jaromír Klepš v.r.
předseda senátu